

NOTAT

Bevaring og Naturvidenskab
41 20 65 00
jesper.stub.johnsen@natmus.dk

Risikovurdering af Skuldelevskibenes fremtid i forskellige scenarier

Foto: Nationalmuseet, Lars Aasbjerg Jensen.

Vikingskibsmuseet overtog pr. 1. januar 2015 det marinarkæologiske ansvar på søterritoriet øst for Storebælt fra Nationalmuseet. Af overdragelsesdokumentet fra Kulturstyrelsen (nu Slots- og Kulturstyrelsen) fremgik, at Skuldelevskibene og eventuelt andre genstande deponeret fra Nationalmuseet fremover skulle være omfattet af en *skriftlig aftale om uddeponering*. I forlængelse heraf er der indgået en udlånskontrakt vedrørende Skuldelevskibene. I forbindelse med arbejdet med udlånskontrakten er Nationalmuseet løbende blevet orienteret om Vikingskibsmuseets overvejelser omkring museumsbygningens fremtid, hvor enten en iværksættelse af en omfattende renovering eller opførelse af en helt ny bygning er mulige fremtidsscenarier.

Uanset hvilket scenarie, der vælges - renovering eller nybygning - er det Nationalmuseets ansvar at sikre, at der tages hensyn til Skuldelevskibenes bevarings- og sikringsforhold.

Nationalmuseet har klassificeret de enkelte Skuldelevskibe til at være af enestående national betydning jf. definitionen i rapporten om bevaring af Kulturarven udgivet af Kulturministeriet i 2003.

Nationalmuseet har på denne baggrund og som supplement til udlånskontrakten udarbejdet en risikovurdering for Skuldelevskibene. Formålet er at synliggøre hvilke risici skibene udsættes for hvis de

- bliver stående i den nuværende hal med almindelig løbende vedligeholdelse
- bliver stående i hallen under en gennemgribende renovering
- flyttes hele (som de står nu)
- flyttes efter en nedpakning, hvor træ skilles fra stativ planke for planke.

Forudsætningerne i risikovurderingen er, at Nationalmuseets udlånsbetingelser til en hver tid overholdes. Det er de risici skibene udsættes for i deres nuværende bevarings- og sikringsmæssige tilstand, der vurderes under de forskellige scenarier og ikke hvorvidt en renovering af den eksisterende bygning eller en nybygning er den bedste løsning for skibene.

Der skal derfor foretages ny risikovurdering, hvis forholdene ændres.

Der er i notatet ikke udarbejdet forslag til forebyggende initiativer eller afbødende tiltag for at reducere sandsynligheden eller konsekvensen af, at en given hændelse vil indtræffe. Dette kan ske efterfølgende ud fra et valgt scenarie. I denne fase kan der også indgå en vurdering af ressourceforbruget i forskellige scenarier og ressourceforbruget ved de eventuelle forebyggende og/eller afbødende initiativer.

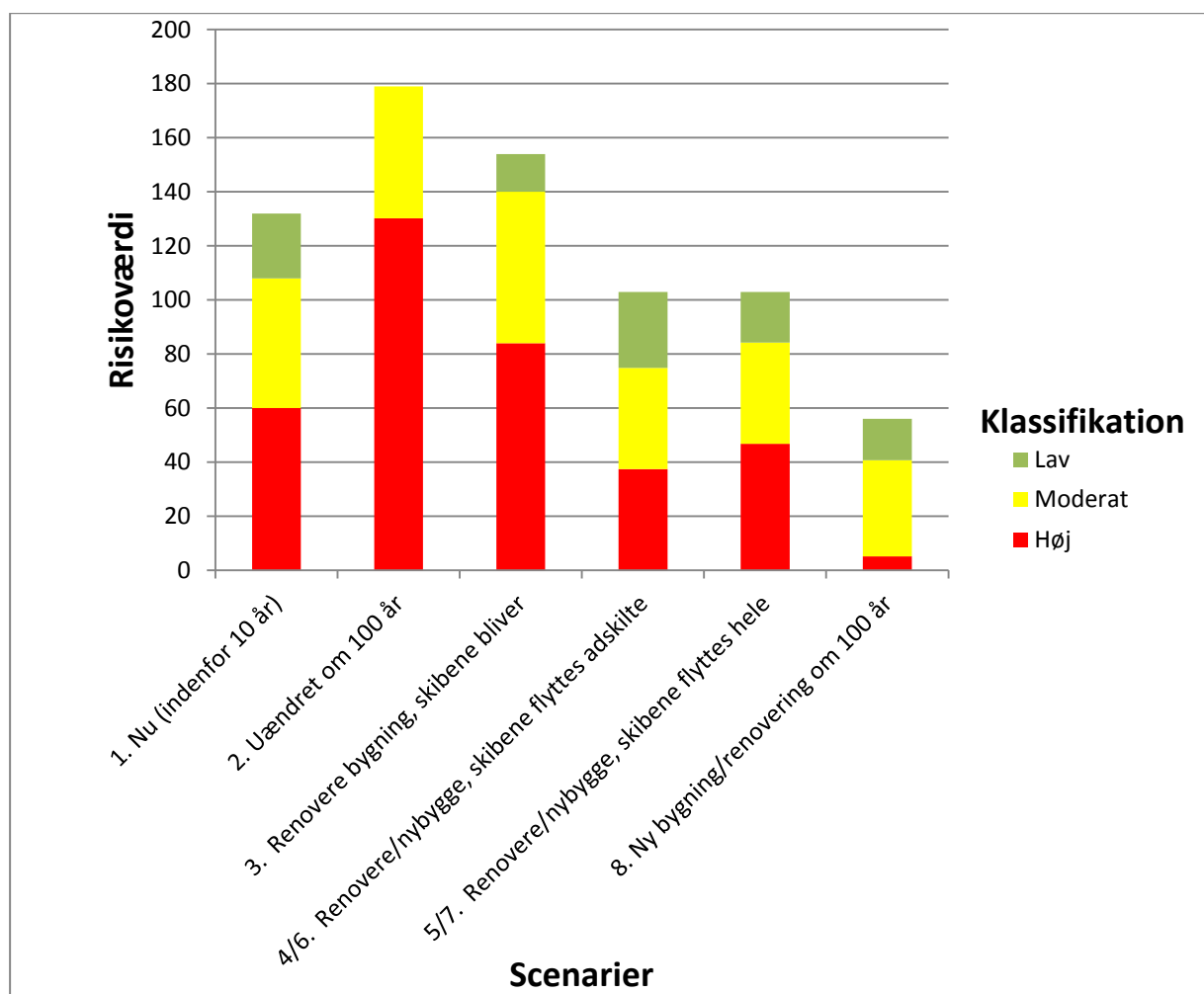
Der gennemgås otte scenarier med seks risikovurderinger:

1. Uændret - skibene bliver stående i den nuværende bygning uden renovering, indenfor 10 år.
2. Uændret - skibene bliver stående i den nuværende bygning uden renovering, om 100 år.
3. Renovere bygning - skibene bliver.

4. Renovere bygning - skibene flyttes adskilte.
5. Renovere bygning - skibene flyttes hele.
6. Ny bygning - skibene flyttes adskilte.
7. Ny bygning - skibene flyttes hele.
8. Ny bygning/Renovering nu, vurderet om 100 år.

I risikovurderingen er pkt. 4.=6. og pkt. 5.=7., det vil sige, der tages ikke hensyn til om bygningen nybygges eller renoveres, hvilket forklarer, at der er to scenarier, der giver samme vurdering. 11 forskellige parametre indgår i risikovurderingen fra de traditionelle vurderinger som klima og lys til oversvømmelse og bygningskollaps. Risikoværdien opstår som en vægtning af risici.

Resumé af resultater:

Risikoværdien for Skuldelevskibene i de forskellige scenarier (scenarie 4.=6., scenarie 5.=7.). Stolpediagrammet viser forholdene mellem de tre klassifikationer Lav = grøn = accept, Moderat = gul = betydelig skade og Høj = rød = uacceptabel skade.

Risikovurderingen viser at:

- Scenarierne 1. Nu (indenfor 10 år), 2. Uændret om 100 år og 3. *Renovere bygning, skibene bliver*, opnår bevarings- og sikringsmæssigt de højeste risikoværdier.
- Scenarie 4./6. *Renovere/nybygge, skibene flyttes adskilte*, 5./7. *Renovere/nybygge, skibene flyttes hele*, opnår bevarings- og sikringsmæssige ens risikoværdier.
- Scenarie 8. *Renovere/nybygge nu, vurderet om 100 år* opnår bevarings- og sikringsmæssigt den laveste risikoværdi.

Konklusioner

Den største risiko for Skuldelevskibenes bevaring og sikring er, hvis udstillingsbygningen på lang sigt (set i et 100-årigt perspektiv) ikke vedligeholdes.

Den mindste risiko for Skuldelevskibenes bevaring og sikring er, hvis udstillingsbygningen renoveres/nybygges nu og vedligeholdes på lang sigt (set i et 100-årigt perspektiv).

Den største risiko for Skuldelevskibenes bevaring og sikring på kort sigt er ved en renovering af udstillingshallen, hvor skibene forbliver i hallen under renoveringen.

Hvis Skuldelevskibene i forbindelse med renovering/nybygning af udstillingshallen skal flyttes, er der samlet set samme risiko forbundet med at flytte skibene hele (som de står nu) eller adskilt i enkeltdele. De samlede risici er i begge tilfælde mindre, end hvis skibene forbliver i udstillingshallen under en renovering.

Når der foreligger en beslutning om udstillingshallens fremtid, vil Nationalmuseet i samarbejde med Vikingeskibsmuseet foretage en konkret planlægning af, hvordan Skuldelevskibene sikres bedst muligt og vil herunder foretage en risikovurdering af det konkrete projekt i forhold til skibene.

Samlet set er det Nationalmuseets konklusion, at de fem udstillede skibe bør fjernes fra bygningen, hvad enten denne renoveres eller nybygges, og at dette sker før iværksættelsen af sådanne arbejder.

Nationalmuseet den 10. oktober 2016